

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий медичний інститут
Кафедра патологічної анатомії

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ПРАВОВІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В
СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Рівень вищої освіти	Другий рівень
Спеціальність: освітня програма	222 Медицина: Медицина

Затверджено рішенням Ради з якості

_____
Протокол від _____ № _____

Голова Ради з якості

_____
Петрашенко Вікторія
Олександрівна

ДАНІ ПРО РЕЦЕНЗУВАННЯ ТА ПОГОДЖЕННЯ

Розробник

Будко Ганна Юріївна

Рецензування робочої навчальної програми	
Розглянуто і схвалено на засіданні робочої проектної групи (РПГ) освітньої програми Медицина	Протокол від _____ № _____ Керівник РПГ (гарант програми) _____ Приступа Людмила Никодимівна
Розглянуто і схвалено на засіданні Кафедра патологічної анатомії	Протокол від _____ № _____ Завідувач кафедри _____ Романюк Анатолій Миколайович

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Правові та практичні аспекти судово-медичної експертизи в системі охорони здоров'я України
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий медичний інститут. Кафедра патологічної анатомії
Розробник(и)	Будко Ганна Юрївна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	18 тижнів протягом 9-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 36 год. становить контактна робота з викладачем (36 год. практичних занять), 114 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми "Медицина"
Передумови для вивчення дисципліни	"Крок-1", необхідні знання з: анатомії людини; гістології, цитології та ембріології; фізіології; мікробіології; біохімії; фармакології; патофізіології; патоморфології, судової медицини, медичного права України
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою дисципліни є формування у майбутніх лікарів теоретичних знань і практичних навиків з: юридичної регламентації професійної діяльності лікаря; видів правопорушень; юридичної відповідальності за вчинені правопорушення у сфері охорони здоров'я; застосування правових, управлінських механізмів, забезпечення конституційних прав громадян на охорону здоров'я; ролі судово-медичної експертизи у питаннях встановлення прямих причинно-наслідкових зв'язків у разі дефектів надання медичної допомоги.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Предмет і завдання судової медицини та судово-медичної експертизи. Організаційно-процесуальні засади проведення судово-медичної експертизи в Україні. Основні задачі судово-медичної експертизи у сфері охорони здоров'я України та у медичній діяльності.

Предмет і завдання судової медицини та судово-медичної експертизи. Судова медицина, її зміст та завдання. Значення судової медицини у системі вищої медичної освіти. Судово-медична експертиза, її роль у роботі правоохоронних органів й охорони здоров'я України. Становлення судової медицини та судово-медичної експертизи. Етапи розвитку судової медицини, особливості сучасного етапу. Внесок визначних судових медиків. Судово-медична експертиза як один із різновидів судових експертиз та доказів у судовому процесі. Нормативно-правові акти, що регламентують проведення судово-медичних експертиз.

Тема 2 Правові основи медичного законодавства України

Медичне правознавство у системі вищої медичної освіти України. Медичне правознавство, як навчальна дисципліна. Державне регулювання охорони здоров'я й медичної діяльності як функція держави. Юридична регламентація охорони здоров'я в Україні. Правове регулювання суспільних відносин в галузі охорони здоров'я. Становлення та розвиток правового забезпечення охорони здоров'я у незалежній Україні з 1991 року і до сьогодні.

Тема 3 Медичні правовідносини

Правовідносини у сфері охорони здоров'я: поняття, ознаки склад. Класифікація медичних правовідносин. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти правовідносин у сфері охорони здоров'я. Об'єкти медичних правовідносин. Зміст медичних правовідносин. Підстави виникнення та припинення медичних правовідносин.

Тема 4 Морально-етичні принципи лікарської діяльності

Поняття: «етика», «медична етика», «лікарська етика», «деонтологія», «медична деонтологія». Клятва Гіппократа, як Кодекс моральних норм поведінки лікаря. Правові основи біоетики: медична етика й деонтологія у медичній практиці. Біоетичне право як наука. Біоетичні права й свободи людини. Морально-етичні принципи роботи лікаря. Сутність положень Клятви лікаря України.

Тема 5 Медична допомога та медична послуга

Поняття «медична допомога» її види. Правова природа медичної послуги. Поняття «медичне обслуговування». Платні та безоплатні медичні послуги. Правове регулювання надання стоматологічних послуг. Зобов'язання надання медичної допомоги. Загальнодоступність медичної допомоги. Правове забезпечення вакцинації населення. Народна медицина.

Тема 6 Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин

Правові статуси: медичного працівника, студента вищого медичного навчального закладу, лікаря-інтерна, лікаря-спеціаліста, лікаря стоматолога. Правове регулювання трудової діяльності медичних працівників.

Тема 7 Загальна структура й класифікація прав людини у сфері охорони здоров'я. Права пацієнта

Поняття «пацієнт», «клієнт». Особисті немайнові права у галузі охорони здоров'я, що забезпечують існування фізичної особи. Поняття «правовий статус». Види правових статусів у сфері охорони здоров'я. Отримання медичної допомоги у контексті реалізації права на життя. Право людини на здоров'я й охорону здоров'я.

Тема 8 Права пацієнта

Правові положення щодо штучного переривання вагітності. Евтаназія: правовий й моральний аспект. Право людини на здоров'я й охорону здоров'я; право людини на особисту недоторканість, свободу та гідність; право на інформовану згоду щодо медичного втручання; право на медичну допомогу. Правове оформлення медичного втручання й використання складних методів діагностики, лікування.

Тема 9 Лікарська таємниця. Медична інформація

Право людини на інформацію щодо стану свого здоров'я; право на тайну щодо стану свого здоров'я. Лікарська таємниця. Медична таємниця. Медична інформація. Суб'єкти збереження та об'єкт лікарської таємниці. Правомірність розголошення лікарської таємниці.

Тема 10 Професійні права й обов'язки лікарів

Положення закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». Клятва лікаря України. Клятва Гіппократа. Професійні права й обов'язки лікарів. Види відповідальності лікарів за вчинені правопорушення у медичній діяльності. Методи правового захисту лікарів.

Тема 11 Правове регулювання медичних експерти

Судово-медична експертиза. Медична експертиза та контроль якості надання медичної допомоги. Медико-соціальна експертиза втрати працездатності. Військово-лікарська експертиза. Судово-психіатрична експертиза.

Тема 12 Функції лікаря в проведенні слідчих дій та під час участі у комісійних судово-медичних експертизах

Поняття «місце події», «огляд місця події», «огляд трупа на місці події». Основні функції спеціаліста у судовій медицині на місці події. Етапи огляду місця події та трупа на місці виявлення. Правила вилучення, пакування та направлення речових доказів до лабораторії. Правила проведення комісійних судово-медичних експертиз у разі дефектів надання медичної допомоги та участь лікарів у таких експертизах. Роль судово-медичної експертизи у визначенні прямого причинно-наслідкового зв'язку у разі дефектів медичної допомоги.

Тема 13 Ятрогенія. Ятрогенна патологія та її медико-правове значення

Поняття та основні причини виникнення ятрогеній. Профілактика Ятрогеній. Класифікація ятрогеній. Місце ятрогеній у разі несприятливого результату медичних втручань. Місце ятрогеній та ятрогенної патології в МКХ–10.

Тема 14 Дефекти надання медичної допомоги   Дефекти надання медичної допомоги. Класифікація дефектів надання медичної допомоги. Юридична оцінка несприятливих результатів надання медичної допомоги. Дефекти різних періодів лікування. Особливості дефектів профілактики, діагностики, лікування та реабілітації. Лікарська помилка. Нещасний випадок.
Тема 15 Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я   Адміністративні проступки. Дисциплінарні проступки. Цивільно-майнові проступки. Адміністративна відповідальність. Дисциплінарна відповідальність. Цивільно-майнова відповідальність.
Тема 16 Кримінальна відповідальність за професійні злочини вчинені медичними працівниками   Професійні злочини у медичній діяльності. Види професійних правопорушень у медичній сфері. Об'єкт і суб'єкт злочину. Специфічні ознаки кримінальної відповідальності. Ненадання допомоги хворому медичним працівником. Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Порушення прав пацієнта.
Тема 17 Посадові злочини у сфері охорони здоров'я   Поняття «посадовий злочин», «службова особа». Види службових злочинів. Зловживання владою чи службовим становищем. Перевищення влади або службових повноважень. Службове підроблення. Службова недбалість. Одержання хабара. Одержання незаконної винагороди.
Тема 18 Диференційний залік   I–й етап Контрольне тестування. II–й етап Письмова відповідь на два теоретичні питання модуля.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Правильно застосувати на практиці знання законів і нормативно-правових актів у медичній сфері.
РН2	Самостійно працювати із законодавством України та міжнародними стандартами у сфері охорони здоров'я.
РН3	Правильно застосовувати у практичній діяльності принципи лікарської етики та деонтології.
РН4	Вільно володіти та оперувати знаннями з прав людини у медичній сфері.
РН5	Правильно кваліфікувати наслідки професійної діяльності медичних працівників.
РН6	Приймати участь у роботі комісійних судово-медичних експертиз у разі дефектів надання медичної допомоги.
РН7	Вміти диференціювати: лікарську помилку, нещасний випадок, професійний та посадовий злочини.

7. Роль освітнього компонента у формуванні соціальних навичок

Загальні компетентності та соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

СН1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
СН2	Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях.
СН3	Здатність приймати обґрунтовані рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії.
СН4	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
СН5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
СН6	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Предмет і завдання судової медицини та судово-медичної експертизи. Організаційно-процесуальні засади проведення судово-медичної експертизи в Україні. Основні задачі судово-медичної експертизи у сфері охорони здоров'я України та у медичній діяльності.

Пр1 "Предмет і завдання судової медицини та судово-медичної експертизи. Організаційно-процесуальні засади проведення судово-медичної експертизи в Україні. Основні задачі судово-медичної експертизи у сфері охорони здоров'я України та у медичній діяльності." (денна)

Предмет і завдання судової медицини та судово-медичної експертизи. Судова медицина, її зміст та завдання. Значення судової медицини у системі вищої медичної освіти. Судово-медична експертиза, її роль у роботі правоохоронних органів й охорони здоров'я України. Становлення судової медицини та судово-медичної експертизи. Етапи розвитку судової медицини, особливості сучасного етапу. Внесок визначних судових медиків. Судово-медична експертиза як один із різновидів судових експертиз та доказів у судовому процесі. Нормативно-правові акти, що регламентують проведення судово-медичних експертиз. Робота в навчальній аудиторії під керівництвом викладача з: презентацією, нормативно-правовими документами, теоретичними завданнями й тестами на MIX learning, консультування з викладачем. Самостійна робота студента: опрацювання основної та допоміжної літератури, стисле конспектування теми, робота з матеріалами викладеними на MIX платформі СумДУ, консультування з викладачем за допомогою електронної пошти, MIX платформи, Viber, Zoom, Google meet.

Тема 2. Правові основи медичного законодавства України

Пр2 "Правові основи медичного законодавства України" (денна)

Медичне правознавство у системі вищої медичної освіти України. Медичне правознавство, як навчальна дисципліна. Державне регулювання охорони здоров'я й медичної діяльності як функція держави. Юридична регламентація охорони здоров'я в Україні. Правове регулювання суспільних відносин в галузі охорони здоров'я. Становлення та розвиток правового забезпечення охорони здоров'я у незалежній Україні з 1991 року і до сьогодні. Робота в навчальній аудиторії під керівництвом викладача з: презентацією, нормативно-правовими документами, теоретичними завданнями й тестами на MIX learning, консультування з викладачем. Самостійна робота студента: опрацювання основної та допоміжної літератури, стисле конспектування теми, робота з матеріалами викладеними на MIX платформі СумДУ, консультування з викладачем за допомогою електронної пошти, MIX платформи, Viber, Zoom, Google meet.

Тема 3. Медичні правовідносини

Пр3 "Медичні правовідносини" (денна)

Правовідносини у сфері охорони здоров'я: поняття, ознаки склад. Класифікація медичних правовідносин. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти правовідносин у сфері охорони здоров'я. Об'єкти медичних правовідносин. Зміст медичних правовідносин. Підстави виникнення та припинення медичних правовідносин. Робота в навчальній аудиторії під керівництвом викладача з: презентацією, нормативно-правовими документами, теоретичними завданнями й тестами на MIX learning, консультування з викладачем. Самостійна робота студента: опрацювання основної та допоміжної літератури, стисле конспектування теми, робота з матеріалами викладеними на MIX платформі СумДУ, консультування з викладачем за допомогою електронної пошти, MIX платформи, Viber, Zoom, Google meet.

Тема 4. Морально-етичні принципи лікарської діяльності

Пр4 "Морально-етичні принципи лікарської діяльності" (денна)

Поняття: «етика», «медична етика», «лікарська етика», «деонтологія», «медична деонтологія». Клятва Гіппократа, як Кодекс моральних норм поведінки лікаря. Правові основи біоетики: медична етика й деонтологія у медичній практиці. Біоетичне право як наука. Біоетичні права й свободи людини. Морально-етичні принципи роботи лікаря. Сутність положень Клятви лікаря України. Робота в навчальній аудиторії під керівництвом викладача з: презентацією, нормативно-правовими документами, теоретичними завданнями й тестами на MIX learning, консультування з викладачем. Самостійна робота студента: опрацювання основної та допоміжної літератури, стисле конспектування теми, робота з матеріалами викладеними на MIX платформі СумДУ, консультування з викладачем за допомогою електронної пошти, MIX платформи, Viber, Zoom, Google meet.

Тема 5. Медична допомога та медична послуга

Пр5 "Медична допомога та медична послуга" (денна)

Поняття «медична допомога» її види. Правова природа медичної послуги. Поняття «медичне обслуговування». Платні та безоплатні медичні послуги. Правове регулювання надання стоматологічних послуг. Зобов'язання надання медичної допомоги. Загальнодоступність медичної допомоги. Правове забезпечення вакцинації населення. Народна медицина. Робота в навчальній аудиторії під керівництвом викладача з: презентацією, нормативно-правовими документами, теоретичними завданнями й тестами на MIX learning, консультування з викладачем. Самостійна робота студента: опрацювання основної та допоміжної літератури, стисле конспектування теми, робота з матеріалами викладеними на MIX платформі СумДУ, консультування з викладачем за допомогою електронної пошти, MIX платформи, Viber, Zoom, Google meet.

Тема 6. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин

Пр6 "Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин" (денна)

Правові статуси: медичного працівника, студента вищого медичного навчального закладу, лікаря-інтерна, лікаря-спеціаліста, лікаря стоматолога. Правове регулювання трудової діяльності медичних працівників. Робота в навчальній аудиторії під керівництвом викладача з: презентацією, нормативно-правовими документами, теоретичними завданнями й тестами на MIX learning, консультування з викладачем. Самостійна робота студента: опрацювання основної та допоміжної літератури, стисле конспектування теми, робота з матеріалами викладеними на MIX платформі СумДУ, консультування з викладачем за допомогою електронної пошти, MIX платформи, Viber, Zoom, Google meet.

Тема 7. Загальна структура й класифікація прав людини у сфері охорони здоров'я. Права пацієнта

Пр7 "Загальна структура й класифікація прав людини у сфері охорони здоров'я" (денна)

Поняття «пацієнт», «клієнт». Особисті немайнові права у галузі охорони здоров'я, що забезпечують існування фізичної особи. Поняття «правовий статус». Види правових статусів у сфері охорони здоров'я. Отримання медичної допомоги у контексті реалізації права на життя. Право людини на здоров'я й охорону здоров'я. Робота в навчальній аудиторії під керівництвом викладача з: презентацією, нормативно-правовими документами, теоретичними завданнями й тестами на MIX learning, консультування з викладачем. Самостійна робота студента: опрацювання основної та допоміжної літератури, стисле конспектування теми, робота з матеріалами викладеними на MIX платформі СумДУ, консультування з викладачем за допомогою електронної пошти, MIX платформи, Viber, Zoom, Google meet.

Тема 8. Права пацієнта

Пр8 "Права пацієнта" (денна)

Правові положення щодо штучного переривання вагітності. Евтаназія: правовий й моральний аспект. Право людини на здоров'я й охорону здоров'я; право людини на особисту недоторканість, свободу та гідність; право на інформовану згоду щодо медичного втручання; право на медичну допомогу. Правове оформлення медичного втручання й використання складних методів діагностики, лікування. Робота в навчальній аудиторії під керівництвом викладача з: презентацією, нормативно-правовими документами, теоретичними завданнями й тестами на MIX learning, консультування з викладачем. Самостійна робота студента: опрацювання основної та допоміжної літератури, стисле конспектування теми, робота з матеріалами викладеними на MIX платформі СумДУ, консультування з викладачем за допомогою електронної пошти, MIX платформи, Viber, Zoom, Google meet.

Тема 9. Лікарська таємниця. Медична інформація

Пр9 "Лікарська таємниця. Медична інформація" (денна)

Право людини на інформацію щодо стану свого здоров'я; право на тайну щодо стану свого здоров'я. Лікарська таємниця. Медична таємниця. Медична інформація. Суб'єкти збереження та об'єкт лікарської таємниці. Правомірність розголошення лікарської таємниці. Робота в навчальній аудиторії під керівництвом викладача з: презентацією, нормативно-правовими документами, теоретичними завданнями й тестами на MIX learning, консультування з викладачем. Самостійна робота студента: опрацювання основної та допоміжної літератури, стисле конспектування теми, робота з матеріалами викладеними на MIX платформі СумДУ, консультування з викладачем за допомогою електронної пошти, MIX платформи, Viber, Zoom, Google meet.

Тема 10. Професійні права й обов'язки лікарів

Пр10 "Професійні права й обов'язки лікарів" (денна)

Положення закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». Клятва лікаря України. Клятва Гіппократа. Професійні права й обов'язки лікарів. Види відповідальності лікарів за вчинені правопорушення у медичній діяльності. Методи правового захисту лікарів. Робота в навчальній аудиторії під керівництвом викладача з: презентацією, нормативно-правовими документами, теоретичними завданнями й тестами на MIX learning, консультування з викладачем. Самостійна робота студента: опрацювання основної та допоміжної літератури, стисле конспектування теми, робота з матеріалами викладеними на MIX платформі СумДУ, консультування з викладачем за допомогою електронної пошти, MIX платформи, Viber, Zoom, Google meet.

Тема 11. Правове регулювання медичних експерти

Пр11 "Правове регулювання медичних експертиз" (денна)

Судово-медична експертиза. Медична експертиза та контроль якості надання медичної допомоги. Медико-соціальна експертиза втрати працездатності. Військово-лікарська експертиза. Судово-психіатрична експертиза. Робота в навчальній аудиторії під керівництвом викладача з: презентацією, нормативно-правовими документами, теоретичними завданнями й тестами на MIX learning, консультування з викладачем. Самостійна робота студента: опрацювання основної та допоміжної літератури, стисле конспектування теми, робота з матеріалами викладеними на MIX платформі СумДУ, консультування з викладачем за допомогою електронної пошти, MIX платформи, Viber, Zoom, Google meet.

Тема 12. Функції лікаря в проведенні слідчих дій та під час участі у комісійних судово-медичних експертизах

Пр12 "Функції лікаря в проведенні слідчих дій та під час участі у комісійних судово-медичних експертизах" (денна)

Поняття «місце події», «огляд місця події», «огляд трупа на місці події». Основні функції спеціаліста у судовій медицині на місці події. Етапи огляду місця події та трупа на місці виявлення. Правила вилучення, пакування та направлення речових доказів до лабораторії. Правила проведення комісійних судово-медичних експертиз у разі дефектів надання медичної допомоги та участь лікарів у таких експертизах. Роль судово-медичної експертизи у визначенні прямого причинно-наслідкового зв'язку у разі дефектів медичної допомоги. Робота в навчальній аудиторії під керівництвом викладача з: презентацією, нормативно-правовими документами, теоретичними завданнями й тестами на MIX learning, консультування з викладачем. Самостійна робота студента: опрацювання основної та допоміжної літератури, стисле конспектування теми, робота з матеріалами викладеними на MIX платформі СумДУ, консультування з викладачем за допомогою електронної пошти, MIX платформи, Viber, Zoom, Google meet.

Тема 13. Ятрогенія. Ятрогенна патологія та її медико-правове значення

Пр13 "Ятрогенія. Ятрогенна патологія та її медико-правове значення" (денна)

Поняття та основні причини виникнення ятрогеній. Профілактика Ятрогеній. Класифікація ятрогеній. Місце ятрогеній у разі несприятливого результату медичних втручань. Місце ятрогеній та ятрогенної патології в МКХ–10. Робота в навчальній аудиторії під керівництвом викладача з: презентацією, нормативно-правовими документами, теоретичними завданнями й тестами на MIX learning, консультування з викладачем. Самостійна робота студента: опрацювання основної та допоміжної літератури, стисле конспектування теми, робота з матеріалами викладеними на MIX платформі СумДУ, консультування з викладачем за допомогою електронної пошти, MIX платформи, Viber, Zoom, Google meet.

Тема 14. Дефекти надання медичної допомоги

Пр14 "Дефекти надання медичної допомоги" (денна)

Дефекти надання медичної допомоги. Класифікація дефектів надання медичної допомоги. Юридична оцінка несприятливих результатів надання медичної допомоги. Дефекти різних періодів лікування. Особливості дефектів профілактики, діагностики, лікування та реабілітації. Лікарська помилка. Нещасний випадок. Робота в навчальній аудиторії під керівництвом викладача з: презентацією, нормативно-правовими документами, теоретичними завданнями й тестами на MIX learning, консультування з викладачем. Самостійна робота студента: опрацювання основної та допоміжної літератури, стисле конспектування теми, робота з матеріалами викладеними на MIX платформі СумДУ, консультування з викладачем за допомогою електронної пошти, MIX платформи, Viber, Zoom, Google meet.

Тема 15. Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я

Пр15 "Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я" (денна)

Адміністративні проступки. Дисциплінарні проступки. Цивільно-майнові проступки. Адміністративна відповідальність. Дисциплінарна відповідальність. Цивільно-майнова відповідальність. Робота в навчальній аудиторії під керівництвом викладача з: презентацією, нормативно-правовими документами, теоретичними завданнями й тестами на MIX learning, консультування з викладачем. Самостійна робота студента: опрацювання основної та допоміжної літератури, стисле конспектування теми, робота з матеріалами викладеними на MIX платформі СумДУ, консультування з викладачем за допомогою електронної пошти, MIX платформи, Viber, Zoom, Google meet.

Тема 16. Кримінальна відповідальність за професійні злочини вчинені медичними працівниками

Пр16 "Кримінальна відповідальність за професійні злочини вчинені медичними працівниками" (денна)

Професійні злочини у медичній діяльності. Види професійних правопорушень у медичній сфері. Об'єкт і суб'єкт злочину. Специфічні ознаки кримінальної відповідальності. Ненадання допомоги хворому медичним працівником. Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Порушення прав пацієнта. Робота в навчальній аудиторії під керівництвом викладача з: презентацією, нормативно-правовими документами, теоретичними завданнями й тестами на MIX learning, консультування з викладачем. Самостійна робота студента: опрацювання основної та допоміжної літератури, стисле конспектування теми, робота з матеріалами викладеними на MIX платформі СумДУ, консультування з викладачем за допомогою електронної пошти, MIX платформи, Viber, Zoom, Google meet.

Тема 17. Посадові злочини у сфері охорони здоров'я

Пр17 "Посадові злочини у сфері охорони здоров'я" (денна)

Поняття «посадовий злочин», «службова особа». Види службових злочинів. Зловживання владою чи службовим становищем. Перевищення влади або службових повноважень. Службове підроблення. Службова недбалість. Одержання хабара. Одержання незаконної винагороди. Робота в навчальній аудиторії під керівництвом викладача з: презентацією, нормативно-правовими документами, теоретичними завданнями й тестами на MIX learning, консультування з викладачем. Самостійна робота студента: опрацювання основної та допоміжної літератури, стисле конспектування теми, робота з матеріалами викладеними на MIX платформі СумДУ, консультування з викладачем за допомогою електронної пошти, MIX платформи, Viber, Zoom, Google meet.

Тема 18. Диференційний залік

Пр18 "Диференційний залік" (денна)

I-й етап: контрольне тестування. II-й етап: письмова відповідь на два теоретичні питання модуля. Робота в навчальних аудиторіях під контролем викладача: тестування у MIX learning СумДУ або у кімнаті М-409 за допомогою програми Assistent2, письмова відповідь на 2-а теоретичні запитання. Самостійна робота студента (підготовка до модуля): опрацювання основної та допоміжної літератури, стисле конспектування, робота з матеріалами викладеними на MIX платформі СумДУ, консультування з викладачем за допомогою електронної пошти, MIX платформи, Viber, Zoom, Google meet.

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Електронне навчання
МН2	Практикоорієнтоване навчання
МН3	Кейс-орієнтоване навчання
МН4	Командно-орієнтоване навчання (TBL)
МН5	Самостійне навчання

Презентація матеріалу на платформі MIX learning СумДУ надає знання щодо основних положень у сфері судової медицини і медичного права з різних наукових точок зору. Тестування, творчі завдання з самопервіркою, консультації з викладачем за допомогою електронної пошти, MIX платформи, Viber, Zoom, Google meet є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти (PH1–PH9). Заняття включають: усне опитування матеріалу, розбір кейсів, ситуаційних завдань, що надає можливість застосовувати теорію на практичних прикладах (PH2–PH9). Практико-орієнтоване навчання: участь студентів у розтиних померлих в реальному часі, участь в оглядах умовного місця події, застосування положень щодо захисту та охорони прав пацієнтів та лікарів, застосування правових позицій судово-медичної експертизи у сфері судових доказів у захисті основних прав і свобод суб'єктів медичного права (PH2–PH9). Командно-орієнтоване навчання, рольові ігри, навчальні дискусії розвивають здатність до відповідальності (PH2–PH6).

Під час підготовки до практичних занять за результатами практико-орієнтованого навчання студенти розвиватимуть навички самостійного навчання, швидкого критичного читання,

синтезу та аналітичного мислення. Здатність спілкуватися офіційною професійною мовою лікарів, що забезпечує можливість як усного, так і письмового їх застосування, у тому числі у професійній сфері. Здатність створювати та оформлювати різні види документів у відповідності до правових, мовних та технічних норм документотворення та правил документообігу. Здатність збирати інформацію з різних джерел та її критично аналізувати. Здатності до колективної роботи, самовизначення, рішучості у прийнятті рішень та готовності до відповідальності.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка до практичних занять
НД2	Електронне навчання у системах (перелік конкретизується викладачем, наприклад, Google Classroom, Zoom та у форматі Youtube-каналу)
НД3	Робота з підручниками та релевантними інформаційними джерелами
НД4	Розв'язування ситуаційних задач
НД5	Аналіз та обговорення кейсів (навчальних/практичних/науково-дослідних)
НД6	Тестування у MIX learning СумДУ
НД7	Підготовка до підсумкового контролю

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$140 \leq RD < 169$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$120 \leq RD < 139$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 119$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Взаємооцінювання (peer assessment)	Партнерська взаємодія, спрямована на покращення результатів навчальної діяльності за рахунок порівняння власного поточного рівня успішності із попередніми показниками. Забезпечує можливість аналізу власної освітньої діяльності.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Корегування спільно зі здобувачами підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання

МФО2 Консультування викладача під час складання судово-медичного діагнозу, протоколу розтину трупа, експертних висновків.	Складання діагнозу, експертних висновків передбачає демонстрацію вміння працювати із результатами комісійної судово-медичної експертизи, закріплення практичних навичок із методики оформлення висновків, оцінювання та аналізу медичної документації, складання діагнозу з елементами диференційної діагностики, встановлення тяжкості травми. Робота усна або письмова, коли студент надає відповіді на питання про результати дослідження, причини механізму травми; причини дефектів надання медичної допомоги.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Консультування викладача під час написання діагнозу, протоколу розтину, експертних висновків з усними коментарями. Здобувач отримує оцінку за діагноз, протокол, висновки (5 балів максимум).
МФО3 Тести (автоматизовані тести) для контролю навчальних досягнень здобувачів	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання впродовж вивчення дисципліни.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Максимальна кількість балів за тестування – 10 балів за умови отримання від 100% до 90% правильних відповідей. Мінімальний бал успішного складання тестів – 6 балів (60% правильних відповідей).
МФО4 Підсумкове тестування	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання по завершенню вивчення дисципліни.	На останньому занятті.	Максимальна кількість балів за тестування – 10 балів за умови отримання від 100% до 90% правильних відповідей. Мінімальний бал успішного складання тестів – 6 балів (60% правильних відповідей).

МФО5 Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань	У настановах розкриваються методи педагогічного контролю за професійною діяльністю здобувачів. Ефективність визначається дотриманням усіх етапів виконання практичних завдань. Результативністю сформованості необхідних практичних умінь і навичок залежить від рівня сформованості практичної компетентності.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Консультування студентів в роботі під час демонстрації розтину або дослідження живої особи, пряме та непряме спостереження за роботою, активністю здобувачів із подальшим визначення рівня базової теоретичної та практичної підготовки.
МФО6 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	Надає можливість виявити стан набутого студентами досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	За отриманими даними про результати навчання, на основі їх аналізу пропонується визначати оцінку як показник досягнень навчальної діяльності здобувачів.
МФО7 Розв'язування кейсів	Кейс-метод дозволяє розкрити та сформувати необхідні для подальшої трудової діяльності якості та здібності студентів-медиків, формує логічне мислення, аналітичні здібності, самостійність у прийнятті рішення, комунікативність, навички роботи з достатньо великим об'ємом інформації.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Оцінка здібності студента до клінічного та логічного мислення, обґрунтування своїх рішень, чітко висловлювати свої думки, визначення рівня теоретичної підготовки, що відображається у відповідній оцінці.

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Підсумкове тестування	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання по завершенню вивчення дисципліни.	На останньому занятті.	I-й етап диференційного модульного контролю. Максимальна кількість балів за тестування – 10 балів за умови отримання від 100% до 90% правильних відповідей. Мінімальний бал успішного складання тестів – 6 балів (60% правильних відповідей).
МСО2 Оцінювання письмових робіт диференційного модульного контролю	Визначається заключний рівень теоретичної підготовки здобувачів.	На останньому занятті.	II-й етап диференційного модульного контролю. Максимальна оцінка «5» за кожне питання.
МСО3 Вирішення кейсу, ситуаційного завдання	Визначається вміння студента аналізувати отриману інформацію, синтезувати та генерувати ідеї щодо вирішення поставленої проблеми на підставі наявних теоретичних знань та практичних умінь.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Проводиться на відповідних заняттях результат виконання НД впливає на комплексну оцінку за практичне заняття.
МСО4 Виконання групового практичного завдання	Метод дозволяє залучити всіх учасників до процесу обговорення та обґрунтування власної думки шляхом багатосторонньої комунікації, розвинути вміння вести професійну дискусію, виховати повагу до колег та здатність до генерації альтернативних ідей і пропозицій.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Проводиться на відповідних заняттях результат виконання НД впливає на комплексну оцінку за практичне заняття.

МСО5 Оцінювання рівня теоретичної підготовки	Визначається рівень теоретичної підготовки здобувачів.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Проводиться на кожному занятті результат виконання НД впливає на комплексну оцінку за практичне заняття.
МСО6 Усне опитування	Формує навички самостійної діяльності в студентів, спонукає до прагнення пошукового пізнання. Стимулює студентів до роботи з необхідною літературою, переводить процес навчання з рівня пасивного поглинання інформації на рівень активного її перетворення.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Проводиться на кожному занятті результат виконання НД впливає на комплексну оцінку за практичне заняття.
МСО7 Підсумковий контроль: диференційний залік	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання по завершенню вивчення дисципліни. Визначається заключний рівень теоретичної підготовки здобувачів.	На останньому занятті.	I-й етап диференційного модульного контролю. Максимальна кількість балів за тестування – 10 балів за умови отримання від 100% до 90%. II-й етап диференційного модульного контролю. Максимальна оцінка «5» за кожне питання.

Контрольні заходи:

	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Семестр викладання	200 балів		
МСО1. Підсумкове тестування	10		

Для очної форми навчання тестування проводиться у комп'ютерному класі (М-409) програма Assisten2. Для змішаної форми навчання передбачене тестування на навчальній платформі СумДУ MIX learning.	10	6	Ні
МСО2. Оцінювання письмових робіт диференційного модульного контролю	70		
Для очної форми навчання: студенти дають письмові відповіді на два теоретичні питання модуля під контролем викладача в навчальній аудиторії (М-410, М-414). Для змішаної форми навчання передбачена робота в Zoom програмі, студенти дають письмові відповіді на два теоретичні питання модуля під контролем викладача.	70	42	Ні
МСО3. Вирішення кейсу, ситуаційного завдання	8		
Виконання групового кейсу, розв'язування ситуаційного завдання, оцінювання об'єктивне структуроване. (4x2)	8	1	Ні
МСО4. Виконання групового практичного завдання	8		
Виконання групового кейсу оцінювання об'єктивне, структуроване (4x2)	8	1	Ні
МСО5. Оцінювання рівня теоретичної підготовки	12		
Визначається рівень теоретичної підготовки здобувачів. (4x3)	12	1	Ні
МСО6. Усне опитування	12		
Формує навички самостійної діяльності в студентів, спонукає до прагнення пошукового пізнання. Стимулює студентів до роботи з необхідною літературою, переводить процес навчання з рівня пасивного поглинання інформації на рівень активного її перетворення. (4x3)	12	Не передбачено	Ні
МСО7. Підсумковий контроль: диференційний залік	80		
Метод ефективною перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання по завершенню вивчення дисципліни. Визначається заключний рівень теоретичної підготовки здобувачів.	80	48	Ні

У разі засвоєння матеріалу модулю студенту за кожне практичне заняття присвоюється максимум 5 балів (оцінка виставляється в традиційній 4 бальній системі оцінювання). Наприкінці навчального семестру обраховується середнє арифметичне успішності студента. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати на практичних заняттях протягом

навчального семестру – 120. Кількість балів студента вираховується за формулою помножити на середнє арифметичне та поділити на 5. За розв’язання ситуаційних завдань, кейсів, відповіді на творчі завдання участь у розтинах присвоюються такі бали: «5» – 5 балів, «4» – 4 бали, «3» – 3 бали, «2» – 0 балів. Тестування: «5» – 10 балів, «4» – 8 бали, «3» – 6 балів, «2» – від 5 до 0 балів. Загалом за тестування студент максимально може отримати 10 бали, мінімально необхідний бал 6. Обов'язковою умовою допуску до диференційного модульного контролю є успішне виконання всіх запланованих видів роботи з дисципліни і відсутність пропусків занять. Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента – 120. Студент допускається до диференційного модульного контролю за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше 72 балів. Диференційний модульний контроль проводиться відповідно до розкладу на останньому занятті в період сесії. Модульні білети містять 2 теоретичні запитання: одне питання з розділу «Судова медицина», друге – з розділу «Медичне право України» і охоплюють усі теми навчальної дисципліни (35 балів кожне). Диференційний модуль зараховується студенту, якщо він набрав не менше 48 балів з 80. У випадку незадовільного результату за підсумковий модульний контроль студент має право перескласти залік двічі. Студенти, які не з'явилися на залік без поважної причини, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку. Відмова студента виконувати підсумкове модульне завдання атестується як незадовільна відповідь. Передбачено перезарахування тем і балів з дисципліни, що були опановані здобувачем вищої освіти у неформальній освіті та підтверджені відповідним документом (сертифікатом, дипломом, свідоцтвом тощо) відповідно до Положення. Загальний бал з дисципліни не може перевищувати 200 балів.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Навчальні аудиторії М-409 (комп'ютерний клас на 12 робочих місць, стаціонарна мультимедійна апаратура), М-410 (лекційна на 30 посадочних місць), М-414 (навчальний клас на 24 посадочних місць))
ЗН2	Музей макропрепаратів, архів мікропрепаратів, секційний зал патологоанатомічного відділення (вул. Привокзальна, 31, морг Сумської обласної лікарні)
ЗН3	Бібліотечні фонди
ЗН4	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН5	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи
ЗН6	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН7	MIX learning платформа СумДУ, сайт кафедри патологічної анатомії, сторінка кафедри у ФБ
ЗН8	Технічні засоби (кінофільми, радіо- і телепередачі, звуко- і відеозаписи та ін.)

ЗН9	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування, віртуальних лабораторій, віртуальних пацієнтів, для створення комп'ютерної графіки, моделювання тощо та ін.)

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Судова медицина. Медичне законодавство: у 2 книгах. - Книга 2. Медичне законодавство: підручник (ВНЗ IV р. а.) / Б.В. Михайличенко, В.А. Шевчук, С.С. Бондар та ін.; за ред. Б.В. Михайличенка. - 5-е вид. - 2020.
2	Медичне право: підручник / С. О. Болдіжар та ін.; за заг.ред. С. Б. Булецьки, М. В. Менджул. – Ужгород, 2021. – 720 с.
3	Судова медицина: підручник: в 2 кн. Кн. 1.: Судова медицина. / Б. В. Михайличенко та ін.; за заг. ред. Б. В. Михайличенка. – 5-те вид. – Київ : ВСВ «Медицина», 2019. – 448 с.
4	Forensic Medicine: textbook / B.V. Mykhailychenko, A.M. Biliakov, I.G. Savka. - 3rd edition. – Вид-во: «Медицина». – 2022, 3-є стереотипне видання. – 224 с.
5	Четверте покоління прав людини: особливості правового регулювання, проблеми та перспективи розвитку в сфері охорони здоров'я : монографія / За заг. ред.: д.ю.н., проф. С.Б. Булецьки; д.ю.н., доц. М.В. Менджул. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2020. 444 с. https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/39151
Допоміжна література	
1	5435 Методичні вказівки до проведення практичних занять із розділу "Судово-медична травматологія" дисципліни за вибором "Судова медицина. Медичне право України" [Текст] : для студ. спец. 222 "Медицина", 228 "Педіатрія", 221 "Стоматологія", 229 "Громадське здоров'я" освітнього ступеня "магістр" денної форми навчання / Г. Ю. Будко, Т. В. Івахнюк, Л. І. Карпенко. — Суми : СумДУ, 2023. — 68 с.
2	5261 Методичні вказівки до проведення практичних занять із розділу "Судово-медична танатологія" дисципліни за вибором "Судова медицина. Медичне право України" [Текст] : для студ. спец. 222 "Медицина", 228 "Педіатрія", 221 "Стоматологія" освітнього ступеня "магістр" денної форми навчання / Г. Ю. Будко, Б. І. Генсіцький, Л. І. Карпенко. — Суми : СумДУ, 2022. — 54 с.
3	Основи медичного права. Альбом схем: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / О.О.Грін. – Ужгород: Видавництво ФОП Сабов А.М., 2020. – 377 с. https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3FMB_Pravo/Medychne-pravo.pdf
4	Судова медицина та судово-медичні експертизи [Текст] : навч. посіб. / І. М. Григус, В. О. Самороков, В. І. Цимбалюк, О. В. Цимбалюк. - Львів : Новий Світ-2000, 2021. — 208 с.

5	Iunes R. Who should pay for the continuity of post-trial health care treatments? / R. Iunes, M.V. Uribe, J.B. Torres [et al.]. International Journal for Equity in Health. 2019. Vol. 18, No. 1. Article number 26. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6545625/
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	https://mix.sumdu.edu.ua/info/nmk/e2f4c479-523d-45c7-bb07-27e85b47fb32
2	Сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) https://lb.ua/tag/568_vooz
3	British Medical Association (BMA) URL: https://www.bma.org.uk .
4	Матеріали сайту Верховної Ради України URL: http://www.rada.gov.ua .
5	Матеріали сайту Міністерства охорони здоров'я України. URL: http://moz.gov.ua/
6	Безкоштовний on-line курс "Вступ до конституційного права" відкритий сайт Prometheus https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:UzhNU+CL101+2018_T3/course/
7	Безкоштовний on-line курс "Роль лікаря у запобіганні, виявленні та реагуванні на випадки насильства над дітьми" відкритий сайт Prometheus https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:ILDC+DRCV101+2019_T3/course/
8	Безкоштовний on-line курс «Як протидіяти сексуальному насильству, пов'язаному з війною, та надавати допомогу постраждалим: керівництво для фахівців та фахівчинь» https://apps.prometheus.org.ua/learning/course/course-v1:LA_STRADA+CRSV_EXPERT101+2023_T1/home
9	Безкоштовний on-line курс «Як протидіяти сексуальному насильству, пов'язаному з війною, та надавати допомогу постраждалим: що має знати кожна та кожний» https://apps.prometheus.org.ua/learning/course/course-v1:LA_STRADA+CRSV101+2023_T1/home

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
денна форма навчання												
1	Предмет і завдання судової медицини та судово-медичної експертизи. Організаційно-процесуальні засади проведення судово-медичної експертизи в Україні. Основні задачі судово-медичної експертизи у сфері охорони здоров'я України та у медичній діяльності.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
2	Правові основи медичного законодавства України	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
3	Медичні правовідносини	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
4	Морально-етичні принципи лікарської діяльності	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
5	Медична допомога та медична послуга	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
6	Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
7	Загальна структура й класифікація прав людини у сфері охорони здоров'я. Права пацієнта	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
8	Права пацієнта	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
9	Лікарська таємниця. Медична інформація	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
10	Професійні права й обов'язки лікарів	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
11	Правове регулювання медичних експерти	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
12	Функції лікаря в проведенні слідчих дій та під час участі у комісійних судово-медичних експертизах	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
13	Ятрогенія. Ятрогенна патологія та її медико-правове значення	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14	Дефекти надання медичної допомоги	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
15	Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
16	Кримінальна відповідальність за професійні злочини вчинені медичними працівниками	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
17	Посадові злочини у сфері охорони здоров'я	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
18	Диференційний залік	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
Контрольні заходи												
1	диференційний залік	6	0	0	0	0	6	0	0	0	6	0
Індивідуальні завдання												
1	інші індивідуальні завдання	99	0	0	0	0	99	0	0	0	0	99
<i>Всього з навчальної дисципліни (денна форма навчання)</i>		<i>150</i>	<i>36</i>	<i>0</i>	<i>36</i>	<i>0</i>	<i>114</i>	<i>0</i>	<i>9</i>	<i>0</i>	<i>6</i>	<i>99</i>

	РЕГЛАМЕНТ ДИСЦИПЛІНИ «Правові та практичні аспекти судово-медичної експертизи в системі охорони здоров'я України» Ступінь вищої освіти Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл Спеціальність: освітня програма 222 Медицина: Медицина Рік навчання 2024 Семестр 9 семестр Форма навчання денна Мова викладання українська
Викладач(і)	Будко Ганна Юріївна
Контактна інформація викладача	Будко Ганна Юріївна к.м.наук, доцент кафедри патологічної анатомії e-mail ay.budko@med.sumdu.edu.ua Адреса: м. Суми, вул. Харківська, 116, корпус "М", 4-й поверх, кімната 406.
Час та місце проведення консультацій	Четвер першого тижня о 17.00-18.20 СумДУ, корпус "М", кімнати: 409, 410, 414.
Посилання на освітні платформи для онлайн занять	Join Zoom Meeting https://sumdu-edu-ua.zoom.us/j/5845293109?pwd=WjRSZGhzbmdwVUIUTGVJZjhCbmwzZz09
Посилання на силабус в каталозі курсів	https://pg.cabinet.sumdu.edu.ua/report/syllabus/380aff797c30a07c047158f45a9c2cbf4296116
Засоби зворотного зв'язку із групою щодо отримання та опрацювання виданих матеріалів	електронна пошта, MIX платформа, Viber, Telegram, Zoom, Google meet.

ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо академічної доброчесності

Всі роботи, визначені регламентом, повинні бути виконані здобувачем самостійно. Під час виконання письмового модульного або підсумкового контролю списування заборонене. Роботи здобувача вищої освіти не повинні містити плагіату, фактів фабрикації та фальсифікації списування. Всі письмові роботи проходять перевірку унікальності з наступним аналізом викладачем результатів перевірки з метою визначення коректності посилань на текстові та ілюстративні запозичення.

Під час вивчення дисципліни неприпустимими також є інші прояви академічної недоброчесності, перелік яких визначено Кодексом академічної доброчесності університету.

У разі, якщо викладачем виявлено порушення академічної доброчесності з боку здобувача вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни, викладач має право вчинити одну з наступних дій:

- знизити на величину до 40% включно кількість балів, отриманих при виконанні завдання на практичному занятті;
- надати рекомендації щодо доопрацювання обов'язкового домашнього завдання із зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину 25% включно;
- не зараховувати обов'язкове домашнє завдання без надання права його перероблення;
- призначити перескладання письмового модульного або підсумкового контролю із зниженням

підсумкової кількості отриманих балів на величину до 15% включно;
- відмовити в перескладанні письмового модульного або підсумкового контролю.

Політика щодо використання інструментів штучного інтелекту при виконанні завдань навчальної дисципліни

Політика використання інструментів штучного інтелекту (ChatGPT, Tome тощо) оголошується викладачем на початку курсу.

Несанкціоноване використання інструментів штучного інтелекту є порушенням академічної доброчесності.

Політика щодо використання матеріалів з джерел відкритого доступу

При використанні здобувачами освіти матеріалів з джерел відкритого доступу для підготовки робіт, визначених силабусом та регламентом навчальної дисципліни, вони обов'язково мають дотримуватись умов ліцензій Creative Commons на використання об'єктів авторського права.

Політика щодо відвідування

Студент має відвідати 100% практичних занять. У випадку пропуску занять студент повинен відпрацювати пропущене заняття відповідно до розкладу відпрацювань, затвердженому на кафедрі за наявності відповідного розпорядження деканата. Якщо студент пропустив практичне заняття з поважної причини, то за наявності дозвільного документа тема відпрацьовується без відпрацювання часу у вівторок кожного тижня о 17.30-18.50. Якщо студент пропустив заняття з неповажної причини, то за наявності дозвільного документа відпрацьовується час й тема заняття у вівторок кожного тижня о 17.30-18.50.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Студент має право на 2 спроби перескладання диференційного модульного контролю з дисципліни. Час перескладання узгоджується з викладачем і деканатом. Під час перескладання студент проходить: тестування та дає письмову відповідь на два теоретичних питання модуля.

Політика щодо оскарження результатів оцінювання

Оскарженню можуть підлягати результати оцінювання з модульних та семестрових атестацій. Для цього здобувач має подати апеляцію на ім'я директора/декана у день проведення атестаційного заходу чи після оголошення результатів його складання, але не пізніше наступного робочого дня. За розпорядженням директора створюється комісія з розгляду апеляції. За рішенням апеляційної комісії оцінка може змінюватися у разі встановлення порушень під час проведення атестацій.

Критерії оцінювання

Політика оцінювання

Оцінка з дисципліни, визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність (не менше 72) та балів за підсумковий модульний контроль (не менше 48). Кількість балів за поточну діяльність вираховується за формулою $120 \times \text{середнє арифметичне успішності студента у 4 бальній системі оцінювання}$ поділена на 5. Підсумковий модульний контроль проводиться наприкінці навчального семестру у формі письмового заліку, при цьому оцінці «5» відповідає 80 балів, «4» - 64 бали, «3» - 48 балів, «2» - 0 балів. У випадку незадовільного результату за підсумковий модульний контроль студент має право перескласти залік. Студенти, які не з'явилися на залік без поважної причини, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку. Відмова студента виконувати підсумкове модульне завдання атестується як незадовільна відповідь. Передбачено перезарахування тем з дисципліни, що були опановані здобувачем вищої освіти у неформальній освіті та підтвержені відповідним документом (сертифікатом, дипломом, свідоцтвом тощо).

Узгодження результатів навчання з методами викладання, навчання та оцінювання

Результат навчання	Види навчальних занять	Види навчальної діяльності	Методи, технології викладання і навчання	Засоби навчання	Методи та критерії оцінювання
РН1	Пр1, Пр10, Пр11, Пр12, Пр13, Пр14, Пр15, Пр16, Пр17, Пр2, Пр3, Пр4, Пр6, Пр7, Пр8, Пр9	НД2, НД6, НД7, НД4, НД5, НД1, НД3	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5	ЗН1, ЗН2, ЗН4, ЗН5, ЗН9	МСО3, МСО4, МСО5, МСО6, МСО7, МСО1, МСО2
РН2	Пр2, Пр3, Пр4, Пр5, Пр6, Пр7	НД2, НД6, НД7, НД4, НД5, НД1, НД3	МН1, МН3, МН4, МН5	ЗН1, ЗН2, ЗН5, ЗН6	МСО3, МСО4, МСО5, МСО6, МСО7, МСО1, МСО2
РН3	Пр13, Пр15, Пр4, Пр7, Пр8, Пр9	НД2, НД6, НД7, НД4, НД5, НД1, НД3	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5	ЗН1, ЗН3, ЗН5, ЗН6, ЗН9	МСО3, МСО4, МСО5, МСО6, МСО7, МСО1, МСО2
РН4	Пр6, Пр7, Пр8	НД2, НД6, НД7, НД4, НД5, НД1, НД3	МН1, МН3, МН5	ЗН1, ЗН6, ЗН8	МСО3, МСО4, МСО5, МСО6, МСО7, МСО1, МСО2
РН5	Пр11, Пр12, Пр13, Пр14, Пр15, Пр16	НД2, НД6, НД7, НД4, НД5, НД1, НД3	МН1, МН2, МН4, МН5	ЗН1, ЗН2, ЗН6, ЗН7	МСО3, МСО4, МСО5, МСО6, МСО7, МСО1, МСО2
РН6	Пр11, Пр12, Пр13, Пр14	НД2, НД6, НД7, НД4, НД5	МН1, МН2, МН4	ЗН1, ЗН6, ЗН9	МСО3, МСО4, МСО5, МСО6, МСО7, МСО1, МСО2
РН7	Пр13, Пр14, Пр15, Пр16, Пр17	НД2, НД6, НД7, НД4, НД5, НД1, НД3	МН1, МН3, МН4, МН5	ЗН1, ЗН3, ЗН7, ЗН8	МСО3, МСО4, МСО5, МСО6, МСО7, МСО1, МСО2